

17. maj 2013

I medfør af § 37 i Forretningsorden for Inatsisartut fremsætter jeg følgende spørgsmål til Naalakkersuisut.

(Medlem af Inatsisartut Juliane Henningsen, Inuit Ataqatigiit)

Spørgsmål:

- 1) **Agter Naalakkersuisut at udarbejde en børnerettighedsstrategi, der skal sikre at børnene kender deres rettigheder bedre?**
- 2) **Hvorledes vil Naalakkersuisut sikre, at der i større grad end hidtil afvikles en samtale med et anbringelsestruet barn?**
- 3) **Vil Naalakkersuisut arbejde for at børn og unge, som kommer i en anbringelses-situation, sikres en bisidder?**
- 4) **I hvilket omfang kan Naalakkersuisut i øvrigt ikke tilslutte sig holdningerne fra Børnetalsmanden i undersøgelse fra marts 2013 "Et menneske er et menneske lige meget hvor lille det er" (Inuk inuuvoq qanorluunniit mikitigigaluaruni), og hvornår og hvorledes vil Naalakkersuisut imødekomme udtalelserne fra Børnetalsmanden?**
- 5) **Hvilke grundlæggende forudsætninger skal være til stede, førend Naalakkersuisut kan tillade etablering af private døgninstitutioner for børn og unge, og hvilke krav skal stilles, for at sådanne private døgninstitutioner kan etableres??**
- 6) **Agter Naalakkersuisut at fastholde en aftale som grundlag for etablering af private døgninstitutioner, eller agter Naalakkersuisut overfor Inatsisartut at fremlægge lovforslag om etablering og drift af private døgninstitutioner, og skal der på området gælde samme krav som for offentlige døgninstitutioner, herunder tilsyn, offentlighedslov, sagsbehandlingslov og klage?**
- 7) **Ifølge gældende regler om hjælp til børn og unge er det et krav, at der skal udarbejdes en handleplan for alle anbragte børn og unge. Kan Naalakkersuisut oplyse, hvor mange af de anbragte børn, der ikke har en handleplan? Hvornår og hvorledes vil Naalakkersuisut sikre, at kommunerne ikke forsat begår lovbrud ved ikke at udarbejde nævnte handleplaner for alle anbragte børn og unge?**
- 8) **Ser Naalakkersuisut perspektiver i at gennemføre en regulering omkring indholdet i en tidlig indsats i relation til sårbare og svage børnefamilier og vordende forældre, herunder en tydeliggørelse af pligter og ansvar?**
- 9) **Hvilken strategi følger Naalakkersuisut for at sikre, at der på døgninstitutionerne for børn og unge er pædagogisk uddannet personale svarende til behovet? Herunder ønskes afklaret, hvorvidt Naalakkersuisut, såfremt en sådan mod forventning ikke findes, agter at udarbejde en strategi- og handlingsplan, der skal sikre medarbejderne på landets døgninstitutioner for børn og unge et kompetenceløft, således at de fagligt og fremadrettet kan honorere opgaverne, foruden at der fremadrettet skal sikres de påkrævede pædagogiske kompetencer indenfor området?**
- 10) **I hvilket omfang agter Naalakkersuisut at fremme, at en anbringelse udenfor hjemmet skal ledsages af en såkaldt børnesagkyndig undersøgelse eller børnesagkyndig udtalelse?**
- 11) **Agter Naalakkersuisut at iværksætte en opfølgende uvildig undersøgelse som opfølgning af den analyse og evaluering af døgninstitutionsområdet, som blev fremlagt af Deloitte den 10. februar 2010?**

Begrundelse:

Min gennemgang af blandt andet undersøgelsen *"Et menneske er et menneske lige meget hvor lille det er"* (Inuk inuuvooq qanorluunniit mikitigigaluarni) fra Børnetalsmanden fra marts 2013 samt diverse andre undersøgelser og årsberetninger om døgninstitutioner giver mig anledning til at rejse en række opfølgende spørgsmål til besvarelse i Naalakkersuisut til politisk afklaring.

Ad spørgsmål 1-4. OM MIO undersøgelse.

Jeg anser, at det er nogle alvorlige og relevante problemstillinger, som MIO har taget fat om i undersøgelsen, og som i sig selv giver anledning til en række politiske overvejelser og handlinger med henblik på at styrke forholdene på området omkring anbragte børn og unge. Flere af problemstillingerne er ganske velkendte. Dette gælder blandt andet de manglende lovpligtige handleplaner, som kommunerne i stort omfang forsømmer at få udarbejdet.

Jeg er opmærksom på, at man i Inatsisartut gennem flere år har vedtaget beslutningsforslag, der har fordret en ændring/revision af reguleringen om børn og unge. Dette blandt andet omkring tilsyn, anbringelser og ansvar. Jeg har en række konkrete spørgsmål til Naalakkersuisut omkring den nævnte undersøgelse fra MIO.

Ad spørgsmål 5-6. Om private døgninstitutioner.

Vi har indenfor de seneste år kunnet konstatere, at der ikke har været en regelsætning om private døgninstitutioner, men at området alene har været aftalebaseret.

Det kan i sig selv være perspektivrigt, at lade private løfte offentlige opgaver på området omkring anbringelser, således som det eksempelvis sker omkring plejeforældre, der på vegne af det offentlige træder til og løser en opgave. Dette vel at mærke under forudsætning af, at området er reguleret ved lov, og såfremt det økonomisk ikke betyder en fordyrelse, foruden at det skal sikres, at der ikke sker en forringelse af den socialpædagogiske indsats. Jeg er interesseret i, at få nogle klare politiske udmeldinger på området om private døgninstitutioner fra Naalakkersuisut. Fundamentalt mener jeg, at området er af en sådan samfundsmæssig væsentlighed, at der med hjemmel i Inatsisartutlov skal ske en regulering på området omkring private døgninstitutioner og at det ikke skal overlades til Naalakkersuisut at indgå aftaler på området uden om Inatsisartut-fastsatte rammer.

Ad spørgsmål 7. Om handleplaner.

Det er Medlemmet af Naalakkersuisut, der har det politiske ansvar for døgninstitutionerne der er den rette til at påtale overfor kommunerne, når der ikke udarbejdes handleplaner, hvilket dog alene sker ved et fåtal af anbringelserne.

I dag er det desværre sådan, at det er undtagelsen, at der udarbejdes handleplaner. Handleplanerne har stor betydning for flere parter. Dette både for modtagestedet, hvad enten der er tale om en døgninstitution eller en plejefamilie. Som det særligt fremhæves i undersøgelsen fra Børnetalsmanden, så udgør det tillige et stort problem, at den anbragte ikke er bekendt med indholdet i en (ikke eksisterende) handleplan. En handleplan skal blandt andet indeholde planer omkring længden af anbringelsen (hvor længe) samt formålet. Stakkels det barn eller den unge samt pårørende, som ikke ved, hvor længe anbringelsen skal vare og hvilke forhold, der skal være opfyldt eller tilstede førend barnet eventuelt kan komme hjem igen!

Jeg mener, at det skal være slut med at forholde sig passivt til de gentagne lovbrud, der sker, når der ikke udarbejdes handleplaner og jeg imødeser konkrete skridt fra Naalakkersuisut samt en meget kort tidshorizont for at sikre, at alle anbringelser af børn og unge følges af en handleplan. Jeg imødeser også, at det videre arbejde med at sikre en løsning løbende bliver synliggjort i offentligheden, således at samfundet som helhed kan følge med i, at der bliver rettet op på anførte lovbrud.

Ad spørgsmål 8. Om tidlig indsats.

Politisk har det gennem utrolig mange år været et fælles og et entydigt mål, at der i sårbare og svage børnefamilier og hos vordende forældre sker en tidlig indsats, således at vi

forebygger, at disse familier går i stykker med anbringelser og menneskelige tragedier til følge, og således at eventuelt anbragte børn og unge bliver mindst mulig skadede. Er anbringelse udenfor hjemmet imidlertid påkrævet, så er den overordnede opgave at sikre, at der sker rettidig og rigtig anbringelse, der kan skabe trygge rammer for børn og unges opvækst, og integration i det grønlandske samfund med alt hvad der følger med skole og fritid.

Jeg vil gerne vide, hvilke overvejelser, der pågår i Naalakkersuisut med henblik på at sikre en tidlig indsats. Det skal fremhæves, at man blandt andet i Norge rent faktisk har lovgivet om tidlig indsats, og mere specifikt om de kommunale pligter for at sikre, at der rent faktisk sker en tidlig indsats omkring sårbare familier og børn og unge. Dette med henblik på i større grad end hidtil at sikre, at der handles i tide, således at en anbringelse i givet fald kunne undgås eller begrænses. Vores egne erfaringer viser desværre, at anbringelserne ofte sker for sent, hvilket har store følger for børnene, familien og samfundet. Efter min gennemgang af årsberetningen for døgninstitutionsafdelingen 2011 har jeg erfaret, at døgninstitutionerne generelt oplever, at beboerne har væsentlig større lidelser, eller er mere skadede ved anbringelserne end tidligere, når de først anbringes. Dette må vække stor politisk bekymring i Naalakkersuisut og jeg påregner at man vil forsøge på at finde brugbare løsninger. Jeg er ikke i tvivl om, at vi som helhed og til stadighed er nødt til at styrke de forebyggende tiltag for at modvirke anbringelser og sammenbrud i familierne.

Ad spørgsmål 9. Om personalesiden på døgninstitutionerne.

Min gennemgang af flere af de senere års beretninger om døgninstitutionerne taler sit tydelige sprog om, at vi har nogle personaleproblemer som vi er nødt til at tage alvorligt og finde løsninger omkring. Vi skal generelt have styrket og målrettet de socialpædagogiske kompetencer, således at disse kan matche de opgaver, der skal løses omkring anbragte børn og unge. Vi skal være bedre til at fastholde personale og sikre gode arbejdsmiljøer på døgninstitutionerne. Vi skal være bedre til at motivere uddannelsessøgende og medarbejdere til at gennemføre faglige uddannelser og kurser. Vi skal værne om og passe på, at kernemedarbejderne på døgninstitutionerne ikke nedslides. Vi skal være bedre til at udnytte vores eget uddannelsespotentiale og sikre samspil mellem relevante uddannelsesinstitutioner, arbejdspladser og øvrige aktører på arbejdsmarkedet. Disse styrkende tiltag skal tillige omfatte døgninstitutionerne for voksne. Jeg vil gerne vide om der findes planer for dette og på hvilket niveau.

Ad spørgsmål 10. Om Børnesagkyndige undersøgelser og udtalelser.

Jeg ønsker at få kendskab til overvejelserne i Naalakkersuisut omkring børnesagkyndige undersøgelser eller børnesagkyndige udtalelser samt i hvilket omfang man har overvejelser om at få disse optaget i et kommende forslag til ændring af eller til erstatning for gældende regler om hjælp til børn og unge.

Ad spørgsmål 11. Om undersøgelse af døgninstitutionerne.

I februar 2010 blev der fremlagt en uvildig undersøgelse af døgninstitutionerne. Jeg mener, at det samfundsmæssigt er meget vigtigt, at vi har velfungerende døgninstitutioner, der i alle henseender virker optimalt. Jeg vil gerne vide om Naalakkersuisut vil iværksætte en opfølgende uvildig undersøgelse i forhold til den anførte undersøgelse, således at det kan konstateres, hvorvidt der mere end 2 år efter den gennemførte undersøgelse er sket forbedringer og tilstrækkelige løsninger på de i undersøgelsen fremførte problemfelter.

Jeg ser frem til en besvarelse indenfor 10 dage.